

Biblická hodina – Reformácia Životopis Martina Luthera 6. časť

Je dobré mať priateľov, ktorí nás nenechajú v šticu, ktorí pomáhajú v trápení, podporujú v kríži, obetujú svoj čas, schopnosti a možno aj peniaze, aby nám boli nápomocní. **Sú to tí ľudia, ktorí neriešia čo a ako, ale ponúknu prítomnosť v každom čase, aj vtedy, keď ju odmietame, nechceme prijať.** Aj Martin Luther stretol zopár takýchto priateľov. Jedným z nich bol Ján Staupitz, ktorý mu pomohol v čase veľkej duchovnej krízy a tak naštartoval Martinovu budúcnosť.

Staupitz si v poslednom čase všimol Lutherov zlý stav. Neustále mu pripomínal, aby sa nezaoberal jednotlivými hriechmi, ale aby sa celý odovzdal Bohu a miloval Ho. **Luther spomínajúc na tento čas hovorí: „milovať Ho? Nenávidel som Ho“.** Prečo? Lebo mu nič neposkytovalo útechu: ani dlhé hodiny modlitieb, ani premýšľanie o Božej láske. Stále sa mu do duše vkradla pochybnosť: Boh je príliš spravodlivý, aby ťa prijal – Boh je príliš vznešený, aby ťa k sebe pustil – Boha nemôžeš dosiahnuť, uctievaj Pannu Máriu a svätých (vzal si za svojich patrónov vraj 21 svätých, 3 na každý deň v týždni) – nečakaj odmenu za dobré skutky, Boh nie je povinný ti ju dať – Boh je nevyspytateľný a ty nemôžeš predvídať svoj osud – Boh je všemocný, aj tvoj osud je vopred daný, ak je dané, že budeš zatratený, nič na tom nezmeniš....

Staupitz po dlhých debatách povedal Lutherovi: „nerozumiem tomu“, nie že by nebol empatický, on si len myslel, že Martin sa vo svojom hroznom stave priam vyžíva. Preto sa snažil nájsť pre Luthera liek: Martin rád sedával pod hruškou v areály augustiniánskeho kláštora. **Staupitz tam za ním prišiel a povedal mu: pôjdeš študovať za doktora teológie, prevezmeš kázanie a budeš mojim zástupcom pre výklad Biblie na teologickej fakulte wittenberskej univerzity.** Luther sa hneď začal vyhovárať, prečo to nemôže urobiť až nakoniec vykrotil: „toľko práce by ma zabilo“. Staupitz sa však nedal zaskočiť a povedal: „Boh má v nebi hľbu práce pre šikovných ľudí“. Bola to veľká výzva, ale **ako pomôcť človeku, ktorý je zaneprázdnený hlúposťami?** No tak, že jeho pozornosť preniesieme iným smerom: Martin sa mal stať učiteľom, kazateľom a poradcom pre iných sklúčených. Staupitz sám bol veľmi zaneprázdnený, takže pri pomoci Lutherovi, pomohol aj sebe. Ako generálny vikár stále rokoval s Rímom, navštevoval okolité kláštory, kázal a učil a väčšinu času trávil mimo Wittenbergu. Ešte sa zaviazal Fridrichovi Múdremu, že niekto z augustiniánov bude prednášať o Biblie na teologickej fakulte. Spolu s povinnosťou učiť však pribudla aj povinnosť kázať v zámockom kostole. Preto mu padlo vhod presvedčať a napokon presvedčiť Luthera.

Samotnému učeniu predchádzala slávnosť menovania do funkcie, ale Staupitz na to už nemal peniaze, vystrojil totiž už podobné 4 slávnosti. Preto presvedčil kurfirsta, aby Lutherovi pripravil slávnosť on. No Fridrich mal požiadavku, že Luther zostane už po zvyšok života prednášať Bibliu na teologickej fakulte, aby si tak zabezpečil kvalitných profesorov a nemusel sa o to viac starať. 4.10. prijal oficiálne poverenie stať sa kandidátom na doktorát. Na promócie bol vyzbierať peniaze v Lipsku. Slávnosť začala 18.10. a skončila na druhý deň ráno. **Luther prisahal na Bibliu, že bude vyučovať pravdivé učenie cirkvi a poukáže na tých, ktorí sa vydali bludnými cestami.** Po prísaha mu dali na hlavu baretku a strieborný prsteň doktora. O 3 dni ho prijali do senátu fakulty a 25.10. začal o 7 ráno prednášať.

Čakalo ho veľa práce. Svojmu priateľovi napísal: „*dokázal by som zamestnať dvoch tajomníkov. Celé dni nerobím nič iné, iba píšem listy, kážem v kláštore, predčítavam pri jedle, som kazateľom v miestnom zbore, mám na starosti študijný program, dohliadam na 11 kláštorov... Málakedy mám čas na povinné denné modlitby či odslúženie omše a to nehovorím o vlastných pokušeniach tela, sveta a diabla*“. Každý večer padal unavený do postele a jediné čo zvládol bolo zakrútiť sa do plachiet, aby mu nebola zima.

Prednášky si pripravoval v jednej malej miestnosti nad vchodom do kláštora. **Rozhodol sa začať starozmluvnými knihami.** Profesorovi, ktorý si vybral konkrétnu knihu, univerzitná tlačiareň vytlačila tak, že okraje boli široké na poznámky. **Prvé jeho prednášky sa nezachovali, ale neskôr prednášal o Žalmoch. O dva roky neskôr prednášal list Rímskym a po ňom list Galatským neskôr hovoril o liste Židom a potom znovu o Žalmoch.** Mnohí začínajúci profesori iba opakovali, čo sa už naučili, lebo sa báli, či obstoja. No Martin ku svojej úlohe pristúpil zodpovedne, čítal najnovšie komentáre, študoval gréčtinu a hebrejčinu. Pripravoval sa na prednášky každý deň, čo ho nútilo neustále premýšľať a hľadať.

Žalmy študoval s ohľadom na Krista, ku ktorému sa priamo dopracoval pri žalme 22 a neskôr pri žalme 72. **Luther v tom našiel aj sám seba v Kristovi, ktorý bol zjavne opustený Bohom, zanechaný, bez útechy, zavrhnutý Bohom aj ľuďmi.** Chápal, prečo zažíval túto opustenosť on – bol totiž slabý, nečistý a bezbožný, ale prečo Kristus? Jedine, že by na seba zobral všetky naše hriechy a podieľal sa tak na našej odcudzenosti. **Luther zrazu pochopil, že Kristus Sudca je ten istý Kristus na kríži, ktorý súdi, lebo pravda víťazí nad zlom, ale zároveň trpí s tými, ktorých musí zavrhnúť, On sám sa s nimi cítil zavrhnutý.**

A práve v tejto bezútešnej situácii kríža Boh dokázal zmieriť hriešneho človeka so sebou. *Je to Boh, ktorý síce spaľuje, ale aj prečisťuje, Ten ktorý vydáva smrti, ale aj kriese, Ten, ktorý sa hnevá, ale aj miluje... Bolo to pre neho zvláštne, no nádherné zistenie, že Boh „ukrýva svoju moc v slabosti, múdrosť v bláznovstve, dobrotu v prísnosti, spravodlivosť v prestúpeniach a milosrdenstvo v prudkom hneve“.* Evanjelium je zdrojom úžasu a každá jeho časť vyvoláva údiv. Čo všetko Boh bol ochotný pre nás hriešnikov vykonať: narodil sa v chudobnej maštali, namáhal sa v tesárskej dielni, zomieral opustený na kríži s hriechmi celého sveta.

Rozjímanie o kríži Luthera priviedlo k tomu, že Boh nie je ani zlomyselný ani náladový. No **stále ho trápila otázka Božej spravodlivosti.** Videl však, že nebol jediný, že s touto témou zápasil aj apoštol Pavol. Pri hlbokom skúmaní jeho listov zistil, že slovo „**spravodlivosť**“ **v gréčtine má 2 významy: spravodlivosť, ako uplatňovanie práva a ospravedlenie v zmysle vyslovenia dôvery s túžbou po náprave.** Človek však nemôže svoje postavenie zlepšiť skutkami či filozofickými úvahami či rozumom, jediné, čo Boh od neho očakáva je *viera*. *Tú nie je možné dosiahnuť žiadnym úsilím, ona je dar a prichádza prostredníctvom počúvania a skúmania Božieho slova.*

To, čo Boh vykonal v Kristovi, to musí vykonať aj v nás. Ak On, ktorý nevykonal nič zlé, musel byť opustený na kríži, o čo skôr my, ktorí sme sa odcudzili Bohu, musíme prejsť utrpením, na ktoré nemáme reptáť, lebo ono nás lieči.

Luther tam, uprostred plnenia si bežných povinností, zažil Luther Božiu prítomnosť. Už nie nadprirodzeným spôsobom, ako pri búrke či prvej omši, ale pri čítaní Biblie. Tam zistil, že **Božia spravodlivosť to nie je stav, v ktorom Boh pristupuje k nám, a ktorého nemáme šancu uzmieriť. Ale je to spravodlivosť, ktorou nás Boh z milosti ospravedľuje prostredníctvom viery.** Luther napísal: *„hneď na to som sa cítil ako znovuzrodený, akoby som vošiel otvorenými dverami do raja. Celé sväté Písmo nadobudlo nový význam. Kým predtým som výraz „spravodlivosť Božia“ nenávidel, teraz mi znel ľúbežne a milšie. Pasáže z Pavla sa mi stali bránou do neba. Treba hľadiť na Boha vo viere, takže sa pozeráte na Jeho otcovské, vládne srdce, v ktorom niet hnevu ani neprívetivosti. Ten, čo vidí Boha ako rozhnevaného, Ho nevidí správne, ale pozerá len akoby na závesy, niečo mu zatieňuje zrak“.*

Križ teda urovnal rozpor medzi spravodlivým a milostivým Bohom. No tento urovnaný rozpor v Lutherovom živote privodí ďalšie neprijateľné rozdiely. Aké si povieme o týždeň.

ES 94, 246